

Memòria 2010

Leopoldo Gil Nebot

Secretari general. secretaria@racba.org

Incorporacions

La incorporació més significativa, per no haver-n'hi fins ara, ha estat l'elecció d'un vicepresident de la nostra corporació, que ha recaigut en la persona de l'acadèmic de número senyor Joan Antoni Solans i Huguet.

Aquest any s'han produït diverses incorporacions d'acadèmics, així com noves propostes d'ingrés.

Com a resultat de les favorables votacions reglamentàries es produïren les següents incorporacions:

- Va ser elegida nova acadèmica de número per la secció d'arts sumptuàries i visuals la senyora Isabel Campi i Valls, el dia 17 de febrer, que ocuparà la vacant deixada pel senyor Josep M. Garrut i Romà.
- Aquest mateix dia s'elegí com a acadèmic d'honor Mn. Josep M. Martí i Bonet. En la sessió del 16 de juny s'elegí el senyor Miguel Milá i Sagnier, com a acadèmic d'honor. Així mateix, s'elegiren acadèmics d'honor, el 17 de novembre, els senyors Oriol Bohigas i Guardiola, David John Mackay Goodchild i Josep M. Martorell i Codina.
- El 26 de gener resultà elegida acadèmica corresponent per Madrid la senyora Hortensia Núñez-Ladevèze; i acadèmic corresponent per Toluca (Mèxic), el senyor Marcos Mejía López. El 21 d'abril s'elegí el senyor Carlos Reyero Hermosilla acadèmic corresponent per Santander. I el 20 d'octubre s'elegí acadèmic corresponent per Solsona mossèn Joaquim Calderer i Serra.

Així la Reial Acadèmia està integrada en aquests moments per onze acadèmics de la secció de pintura, sis de la secció d'arquitectura i una vacant, set de la secció d'escultura, set de la secció de música i sis de la secció d'arts sumptuàries i visuals amb un electe i dues vacants; sumen trenta-vuit acadèmics de número i tres vacants. El nombre actual d'acadèmics supernumeraris és de set; d'honor n'hi ha vint-i-cinc; i cent trenta-cinc acadèmics corresponents.

Defuncions

Aquest any ens van deixar els nostres acadèmics de número senyor Joan Antoni Samaranch i Torelló –marquès de Samaranch–, senyor Marcel Martí i Badenes, i senyor Fernando Boneu i Compagnys.

Així mateix hem lamentat la pèrdua dels acadèmics corresponents senyora Maria Lluïsa Borràs i González, senyor Alfonso E. Pérez Sánchez, i senyor Josep Benet i Espuny.

Sessions reglamentàries

Les sessions reglamentàries del ple se celebraren els tercers dimecres de cada mes, excepte els mesos de juliol i agost, corresponents a les vacances d'estiu.

La sessió del 19 de maig es va celebrar a Badalona (Barcelona). I la del 15 de setembre a Solsona.

Activitat dels plens

Als plens de la Corporació s'han debatut molts temes d'interès per a la Corporació, la ciutat i el país, entre els quals ens agradaria destacar: la conveniència del nomenament d'un vicepresident; la gestió de l'herència del que fou estimat acadèmic senyor Josep M. Garrut i Romà; la rehabilitació de l'Hospital de Sant Pau; les relacions amb la Cambra de Comerç i el règim d'obertura del museu; les relacions amb el MNAC i el tractament del dipòsit de 1906; la commemoració dels 500 anys de la mort de Giorgione; els projectes de restauració dels Museus de Sitges, de la Diagonal de Barcelona i del cementiri modernista d'Olius; l'organització del Primer Premi Internacional d'Esmalt Bagués-Masriera; la reforma del claustre de Sant Pau del Camp; la situació de la Fundació Lluís Domènech i Montaner; la consagració del temple de la Sagrada Família; i la finalització de la restauració de les esglésies de Sant Pere de Terrassa, entre d'altres.

Aportacions acadèmiques

L'aportació acadèmica a la reunió del ple del 20 d'octubre correspongué al senyor Leopoldo Gil Nebot, secretari general, que llegí l'informe sobre la liquidació de l'herència del senyor Josep M. Garrut i Romà.

El 15 de desembre, el senyor Jordi Bonet i Armengol explicà la participació de molts acadèmics en les tasques de continuació del temple de la Sagrada Família. I donà lectura de l'escrit llegit i adreçat al Sant Pare el dia de la consagració de la Basílica.

Actes públics en sessions plenàries

Com a complement reglamentari a les sessions plenàries es van realitzar diverses activitats de caràcter públic.

El 20 de gener, la sessió pública estigué dedicada a:

- El secretari general, senyor Leopoldo Gil Nebot, feu la lectura de la memòria d'activitats de l'any 2009.

Es va retre homenatge als acadèmics traspassats durant el darrer any:

- Senyora Àlicia de Larrocha i de la Calle –acadèmica d'honor–, paraules del senyor Francesc Bonastre i Bertran.
- Senyor Joan Martí i Alanís –acadèmic d'honor–, paraules del senyor Joan Bassegoda i Nonell.

- Senyor Alfonso Milá i Sagnier –acadèmic d'honor–, paraules del senyor Federico Correa i Ruiz.
- Senyor Joaquín Ruiz-Giménez Cortés –acadèmic d'honor–, paraules de la senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans.
- Senyor Ricard Salvat i Ferré –acadèmic de número–, paraules del senyor Joan Vila-Grau.

Per finalitzar aquesta sessió necrològica, es veié una filmació de la senyora Alícia de Larrocha i de la Calle interpretant unes peces al piano.

El 17 de febrer, al Saló d'Actes, la senyora Gemma Sendra i Planas, directora del recinte històric de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau, dissertà sobre *El procés de rehabilitació i usos futurs del recinte històric de l'Hospital de Sant Pau*. Després s'obrí un col·loqui amb el públic assistent.

El 17 de març, la sessió pública constà de:

- Presentació de dos llibres de l'acadèmic corresponent per Sant Petersburg, senyor Yuri Saveliev.
- Lliurament del diploma, la insígnia i la medalla Capdevila a l'acadèmic d'honor senyor Andreu Alfaro i Hernández. Paraules de benvinguda de l'acadèmic de número senyor Daniel Giralt-Miracle.
- Lliurament del diploma i la insígnia a l'acadèmic corresponent per Salzburg senyor Thomas Hochradner. Paraules de benvinguda de l'acadèmic de número senyor Francesc Bonastre i Bertran.
- Lliurament del diploma, la insígnia i la medalla Capdevila a l'acadèmic d'honor senyor Josep M. Martí i Bonet. Paraules de benvinguda de l'acadèmic de número senyor Antoni Pladevall i Font.
- Lliurament del diploma i la insígnia a l'acadèmic corresponent per Toluca (Mèxic) senyor Marcos Mejía López. Paraules de benvinguda de l'acadèmic supernumerari senyor Joan Bassegoda i Nonell.
- Lliurament del diploma i la insígnia a l'acadèmica corresponent per Madrid senyora Hortensia Núñez-Ladevèze. Paraules de benvinguda de l'acadèmic de número senyor Leopoldo Gil Nebot.
- Per cloure l'acte, el senyor Josep M. Martí i Bonet pronuncià una conferència titulada *Tresors artístics del bisbat de Barcelona. Manuscrit de mossèn Manuel Trens*.

El 21 d'abril va tenir lloc la celebració de la diada de Sant Jordi, amb la missa a la capella del Santíssim de Santa Maria del Mar i el dinar al restaurant *Àvalon*, ofert per la senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans. Seguidament, al mateix restaurant, se celebrà la sessió plenària ordinària.

El 19 de maig es visitaren els equipaments culturals de la ciutat de Badalona. I també es visità la Cartoixa de Montalegre, Can Sentromà i el monestir de Sant Jeroni de la Murtra.

El 15 de setembre es feu una visita corporativa a la vila de Solsona i a Olius, on es recorregué el seu patrimoni cultural.

El 20 d'octubre es va retre homenatge al que fou acadèmic de número i generós benefactor de l'Acadèmia, senyor Josep M. Garrut. Intervingueren els acadèmics de número senyora Pilar Vélez, i senyor Josep Bracons.

El 17 de novembre es feu el lliurament de les beques 2010/2011 de la Fundació Güell i el senyor Joan Uriach i Marsal presentà la biblioteca i l'arxiu de la Fundació Uriach 1838, amb la col·laboració de membres del seu equip.

A la sessió del 15 de desembre:

- Es lliurà el diploma, la insígnia i la medalla Capdevila a l'acadèmic d'honor senyor Miguel Milá i Sagnier, amb unes paraules de presentació de l'acadèmic de número senyor Daniel Giralt-Miracle.
- S'inaugurà l'exposició del primer Premi Internacional d'Esmalt Bagués-Masriera, amb les peces seleccionades.

Altres activitats públiques

El 6 de juliol es feu la inauguració i lliurament del premi del XLVIII Concurs de Dibuix de la Fundació Ynglada-Guillot a l'Espai VolArt de la Fundació Privada Vila Casas.

El 28 d'octubre, a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, es feu l'acte d'inauguració del curs acadèmic conjunt amb totes les altres acadèmies que integren el Consell Interacadèmic. L'acte estigué presidit per la senyora Montserrat Tura, consellera de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

Els dies 30 de novembre i 1 de desembre, l'acadèmic de número senyor Frederic-Pau Verrié i Faget impartí dues conferències en commemoració del 500 aniversari de la mort de Giorgione que es titularen *Giorgione (la persona)* i *Giorgione (l'obra)*.

El 15 de desembre s'inaugurà l'exposició del primer Premi Internacional d'Esmalt Bagués-Masriera, que quedà instal·lada i oberta al públic a la Sala Fortuny fins al 14 de gener de 2011.

El president ha assistit a les reunions de les institucions de les quals n'és patró com a president de l'Acadèmia: la Fundació Abadia de Montserrat 2025, la Fundació Ynglada-Guillot (amb tota la Junta de Govern), la Fundació Guasch-Coranty (amb el secretari general), la Fundació Güell, la Fundació Pau Casals, la Fundació Picasso-Reventós (amb el secretari general i el tresorer), la Fundació Lluís Domènech i Montaner (amb el secretari general), el Cercle Artístic de Sant Lluc i el Consell Assessor de la Cambra de Comerç de Barcelona.

Guardons i homenatges

Els nostres acadèmics van rebre al llarg de l'any diversos guardons. Els que hem conegut els consignem a continuació.

El dia 29 de gener, a l'Hotel Duc de Bergara de Barcelona, la Fundació Àgora en un acte solemne feu pública la designació de l'acadèmic de número senyor Joan Uriach i Marsal com a *Senyor de Barcelona*.

El 4 de març el Ministeri de la Vivenda atorgà el Premi Nacional d'Arquitectura a l'acadèmic de número senyor Carlos Ferrater.

El 8 d'abril Sa Majestat el Rei nomenà marquès de Tàpies a l'acadèmic d'honor senyor Antoni Tàpies.

El 21 d'abril el president de la Generalitat de Catalunya lliurà la Creu de Sant Jordi als acadèmics de número senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans i al senyor Joan Vila-Grau.

El 3 de juny el president, senyor Jordi Bonet i Armengol, rebé el Premi Gaudí-Gresol a la notorietat i l'excel·lència de la Fundació Gresol de Reus. I l'acadèmic de número senyor Josep M. Fargas, el Premi Quatrium a la trajectòria professional en arquitectura, atorgat pel Grupo Via.

L'1 de juliol prengué possessió del càrrec de president de la Cambra de Comerç de Barcelona el reelegit senyor Miquel Valls i Maseda, acadèmic d'honor pel càrrec.

El 3 de juliol es feu públic el Premi Nacional de Cultura 2010 del Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CONCA) a l'acadèmic d'honor senyor Miguel Milà i Sagnier per la trajectòria personal i artística.

El 18 de novembre, l'acadèmic d'honor senyor Antoni Tàpies rebé un homenatge pel seu "art compromès i solidari amb la societat" de CCOO de Catalunya i de la Fundació Palau, a la Fundació Tàpies de Barcelona.

El 15 de desembre, l'acadèmic supernumerari senyor Joan Bassegoda i Nonell fou nomenat Conservador Honorífic de la Reial Càtedra Gaudí per la Universitat Politècnica de Catalunya.

Visites corporatives

Com ja s'ha indicat abans, es van realitzar visites corporatives a Badalona, la Cartoixa de Montalegre, Can Sentromà i el monestir de Sant Jeroni de la Murtra (Barcelona) per visitar els seus equips de rellevància històrica i cultural. I també per celebrar a la primera d'elles la sessió plenària ordinària del 19 de maig.

I el 15 de setembre és visità Solsona, on se celebrà la sessió plenària ordinària, i també s'anà a veure el cementiri modernista i la cripta d'Olius.

Concursos

A la primavera es va convocar el XLVIII Concurs Internacional de Dibuix de la Fundació Ynglada-Guillot. La participació va ser molt important i també la qualitat dels treballs presentats. Obtingué el premi el senyor David Casals Moreno, amb una obra que duia per títol *Memòria d'un rostre*, que es lliurà el dia 6 de juliol a l'Espai VolArt de la Fundació Privada Vila Casas, on es va celebrar l'exposició dels treballs seleccionats fins al final de mes.

A la tardor es convocà el primer Premi Internacional d'Esmalt Bagués-Masriera de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Hi participaren uns cent artistes esmaltadors de tot el món, amb peces de gran qualitat. El premi recaigué en un artista italià, el senyor Ennio Piero Cestonaro, i es lliurà el 15 de desembre al saló d'actes de la Corporació. Seguidament s'inaugurà l'exposició de les obres seleccionades a la Sala Fortuny, que quedà oberta al públic fins al 14 de gener de 2011.

Museu, biblioteca i arxiu

És palesa la satisfacció de l'Acadèmia per haver augmentat el patrimoni institucional de manera molt notable amb la recepció de tota l'herència del senyor Josep M. Garrut; la donació d'un gerro d'Artigas feta pel senyor Jordi Aguadé i Clos; i les felicitacions nadalenques de l'Escola Llotja d'Imma Gibert Fermall d'argent amb relleu botit i tonalitats d'oxidació aplicades a pinzell i de Marina Berdalet.

S'han atès vuitanta consultes d'investigadors, adreçades al museu i l'arxiu. Una altra via de demanda d'informació ha estat la pàgina web, que ha comptabilitzat unes dues-centes consultes.

S'han atès cinquanta sol·licituds de material fotogràfic i hem facilitat cent quaranta fotografies, en la majoria dels casos digitalitzades, a més de nombrosos permisos de reproducció per a estudis diversos, publicacions i exposicions.

Aquest any s'han facilitat també els espais de l'Acadèmia per al rodatge d'un anunci, la filmació d'una entrevista per a un reportatge i la realització d'una fotografia artística.

Durant aquest any l'Acadèmia ha col·laborat amb el préstec d'obres seves a les següents exposicions: 1859. Barcelona i els Jocs Florals. Una cultura del Romanticisme al Museu d'Història de Barcelona; Cerdà i Barcelona: la primera metròpoli, 1853-1897 al Saló del Tinell de Barcelona; Picasso a Cadaquès a l'Ajuntament-Museu de Cadaquès; Atles paisatgístic de les Terres de Girona al Museu Darder de Banyoles, al Museu Etnològic del Montseny-La Gabella d'Arbúcies i al Museu Comarcal de la Garrotxa a Olot; Joan Brodat. La lluita per la innocència, 1946-1966 al Palau Moja de Barcelona, al Museu d'Art de Valls, al Museu Municipal Joan Abelló de Mollet del Vallès i a la Fundació Cesáreo Rodríguez Aguilera de Jaen; i Ciència i Caritat al Museu Picasso de Barcelona.

La biblioteca també ha seguit creixent amb la incorporació de tot el material que arriba per intercanvi i per donacions, de manera molt destacada per l'herència del senyor Josep M. Garrut.

Quant al Butlletí, per Sant Jordi del 2011 sortirà el volum doble XXIII-XXIV, que està en avançat procés de preparació, com sempre sota la direcció de l'acadèmica de número bibliotecària senyora Pilar Vélez.

Institut de Musicologia

L'Institut ha treballat en la recerca, edició de la revista i organització de congressos i simposis. El mes d'octubre presentà la revista *Recerca Musicològica XX* i ha seguit treballant en la catalogació de l'arxiu de l'Institut, així com preparant el catàleg de concerts.

Fundacions

Hi ha tres fundacions amb activitat pròpia que tenen la seva seu social als locals de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Són:

- la Fundació Güell, que convoca beques per a joves artistes dels Països Catalans;

- la Fundació Picasso-Reventós, que edita llibres i col·labora en projectes que ajudin a fer realitat la seva idea fundacional que l'art cura; i
- la Fundació Ynglada-Guillot, que convoca un premi internacional de dibuix.

Visitants

La majoria de visitants arriben per les Jornades de Portes Obertes de la Llotja, amb la nombrosíssima presència de fins a 2.860 persones, que admiraren l'edifici acompanyats de guies especialment contractats per aquells dies.

Les nostres instal·lacions a Llotja cada vegada reben més visitants particulars interessats en la col·lecció. I els actes públics han tingut una nombrosa assistència, que no ens és possible precisar.

L'increment més destacat d'enguany és el nombre de visites guiades per a grups, que arribaren a 32, amb un total de 730 persones.

Festa patronal

La diada de Sant Jordi es va celebrar el dia 21 d'abril amb una missa a la basílica de Santa Maria del Mar, celebrada pel nostre acadèmic de número mossèn Antoni Pladevall i Font. A continuació els acadèmics, amb els seus familiars i el personal de l'Acadèmia, es traslladaren al restaurant *Ávalon* en què va tenir lloc el dinar tradicional i el sorteig dels obsequis aportats pels assistents.

Comptes, aportacions i ajudes diverses

Enguany s'han obtingut ajudes de l'Ajuntament de Barcelona, de la Cambra de Comerç de Barcelona, de les conselleries de Cultura i Mitjans de Comunicació i de Justícia de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Barcelona, de la Fundació Privada Güell, de la Fundació Privada Picasso-Reventós i del Ministerio de Educación y Ciencia.

Aquest any s'ha fet efectiva la dotació econòmica de l'herència del senyor Josep M. Garrut.

El senyor Joan Uriach i Marsal, com a acadèmic de número protector, ha seguit encarregant-se econòmicament a títol personal de la pàgina web de l'Acadèmia, donant-li un impuls remarcable, tant al disseny i la funcionalitat com a la tasca d'actualitzar-ne el contingut.

L'acadèmic de número protector senyor Antoni Vila Casas patrocinà el premi de dibuix i l'exposició del concurs de la Fundació Ynglada-Guillot.

L'acadèmic d'honor senyor Francisco Daurella Franco, mitjançant la Fundació Frank Daurel que presideix, s'ha fet càrrec de tot el material de papereria i impremta que ha necessitat la Corporació.

L'acadèmic de número protector senyor Joan Oliveras i Bagués ha patrocinat el primer Premi Internacional d'Esmalt Bagués-Masriera.

L'acadèmica de número protectora senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans s'ha fet càrrec de l'àpat de la celebració de la diada de Sant Jordi.

El senyor Joan Uriach i Marsal, com a tresorer, va presentar al mes de febrer l'estat de comptes del 2008 i el pressupost per al 2009. Va explicar que, si es complien les previsions de subvencions de les administracions públiques, aquest any la situació serà millor que en exercicis anteriors.

Personal

La senyora Victoria Durá ha tingut cura del museu, demostrant la seva vàlua i disponibilitat en totes les tasques que li corresponen.

A la biblioteca, la senyora Begoña Forteza ha complert a la perfecció amb les seves funcions.

En tasques de serveis auxiliars, ajudant a que tot funcioni correctament, hem seguit comptant amb la presència de la senyora Mª Luz García.

Finalment cal tornar, com sempre, a encomiar la dedicació i l'eficàcia de la senyora Núria Nus al front de la secretaria-administració i, especialment, en la cura d'aquesta memòria.

